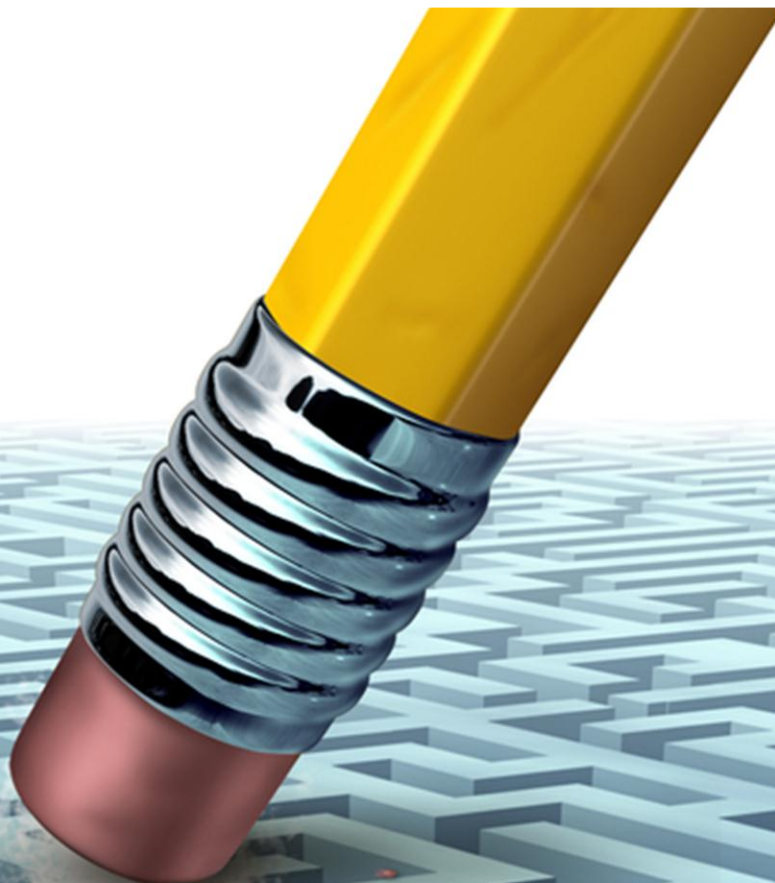

24. FEBRUAR 2015.

BR. 382

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

REŠENJA?

Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs

ACER-u uloga supervizora evropske Energetske Unije?

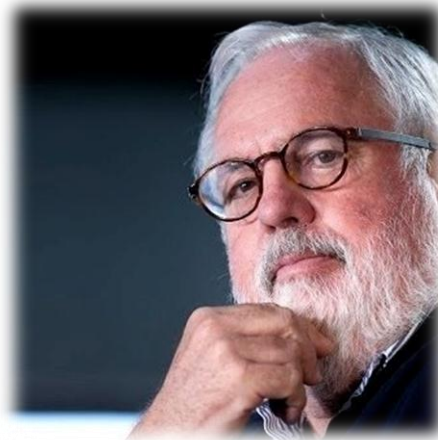
BRISEL - Agencija za saradnju energetske regulatora (ACER) dobiće nadležnosti da deluje kao pan-evropski supervizor u sprovođenju predviđenog plana formiranja Energetske Unije (EnUn), saznaje **Euractiv** uvidom u jedan interni dokument vezan za ovu temu. Pomenuta nova uloga koja će biti dodeljena ACER-u, bitno menja njegove nadležnosti vezane za prava odlučivanja, koje se aktiviraju za sada samo na zahtev nacionalnih regulatora. Agencija deluje putem neobavezujućih preporuka i odluka. Nova nadležnost pretvara na neki način ACER u „evropskog regulatora“ za EU unutrašnje tržište energije. **Euractiv** prenosi iz „procurement“ internog dokumenta da bi agencija sa sedištem u Ljubljani takođe mogla da se „bavi i svim pitanjima prekograničnog prenosa energije, gde se pokaže potreba“. ACER je formiran u okviru Trećeg energetske paketa za ciljem da doprinese ubrzanju formiranja internog tržišta energije, kako električne,

tako i prirodnog gasa. Zvanično je počeo rad u martu 2011. godine. „Puna implementacija i stroga primena postojećih i vezanih zakona predstavlja prvi prioritet u formiranju EnUn. Evropska komisija će iskoristiti sve raspoložive političke instrumente kako bi obezbedila da sve države članice u potpunosti primene treći paket unutrašnjeg energetske tržišta i strogo će nametnuti sprovođenje pravila o konkurenciji“ u ovoj oblasti, glasi prvi od 15 mera akcije za formiranje EnUn u nacrtu EU plana u ovoj oblasti. Plan će zvanično biti predstavljen u sredu 25. februara.

Arijas: Energetske unija biće izgrađena preko privatnim novcem, uz javne garancije

BRISSEL - Evropska energetska unija (EnUn) biće jednim delom finansirana iz privatnih izvora, pokrivenih javnim garancijama, rekao je prošle nedelje evropski komesar za klimu i energiju, Migel Arijas Kanjete. On je potvrdio da će sličan prilaz biti upotrebljen da podstakne privatne investicije u pet stubova planirane EnUn - energetska bezbednost, obnovljivi, energetska efikasnost, unutrašnje tržište energije i istraživanje i inovacije. Arijas je govorio prilikom predstavljanja dva finansijska instrumenta zasnovana na istoj ideji privlačenja privatnih finansijskih sredstava u ovaj program meren desetinama milijardi evra ulaganja. *Euractiv*

Energetska zavisnost Evropske unije u 2013. - 53,2%

BRISSEL - Energetska zavisnost Evropske unije u 2013. iznosila je 53,2%, pokazuju poslednji podaci EU statističke kancelarije, Eurostat. Računajući i tadašnje cene sirove nafte, ukupan račun za uvozne energente koštao je EU 2013. godine preko 400 milijardi evra (indikator je izračunat tako što je neto uvoz energije podeljen sa masom ukupne unutrašnje potrošnje energije, plus uskladištena energija). Najmanju zavisnost od uvoza energije imala je Estonija - 11,9%, a iza nje Danska - 12,3% i Rumunija - 18,6%, dok je Malta, sa indeksom od 104%, bila na vrhu liste energetske zavisnih članica EU. *europa.eu*

Potrošnja energije u EU pala na najniži nivo u poslednje dve decenije

BRISSEL - Potrošnja energije u Evropskoj uniji pala je na nivo kakvi nisu viđeni u poslednjih više od dve decenije, pokazuju poslednji podaci Eurostata. U 2013. ukupna unutrašnja potrošnja energije iznosila je 1.666 miliona tona ekvivalenta nafte (Mtoe), što je Uniju vratilo na nivo potrošnje iz devedesetih godina. Ujedno, bilans iz 2013. je za preko devet odsto iznad najveće potrošnje energije od 1.832 Mtoe zabeležene 2006. godine. *Energy World*

Francuska ostala u 2013. najveći proizvođač energije u EU

BRISSEL - Sa bilansom od 135 miliona tona ekvivalenta nafte (Mtoe) (ili 17% od ukupne proizvodnje energije u EU), Francuska je 2013. godine zadržala poziciju najvećeg proizvođača energije u Evropskoj uniji, ispred Nemačke (15%), Velike Britanije (14%), Poljske (9%) i Holandije (9%). Zasnovana na eksploataciji različitih izvora, proizvodnja energije u ovih pet zemalja članica je zajedno obuhvatila dve trećine ukupne primarne proizvodnje energije u EU28 u 2013. *Energy World*

Evropski operatori distributivnog sistema konačno jedinstveni

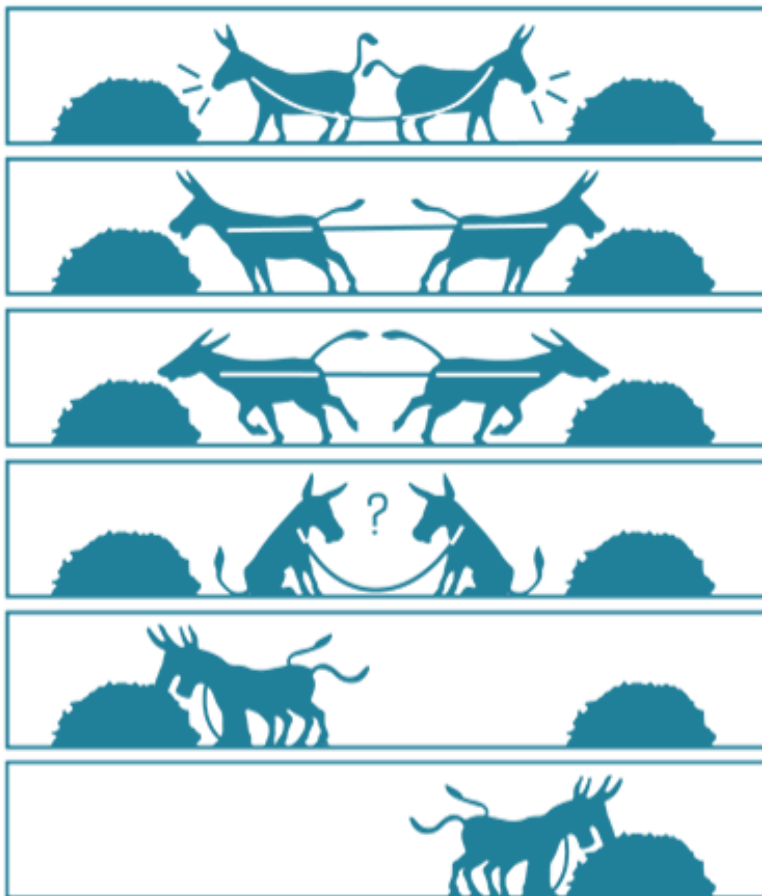
BRISEL - Operatori evropskih distributivnih sistema niskog i srednjeg napona pozvali su Evropsku komisiju da pomogne u pronalaženju više investicija u pametne mreže namenjene priključenju obnovljivih izvora energije (OIE) na prenosne mreže, kao i instaliranja pametnih brojlara i gradnje stanica za punjenje električnih vozila. Dizajnirane kao sistemi jednosmernog prenosa električne energije, te mreže su postale prezagušene činjenicom da se na njih povezuje više od 90 odsto OIE, pojašnjava **Reuters**. Oko 2.400 distributera električne energije u Evropi, ili operatera distributivnog sistema (DSOs), odgovorni su za održavanje ukupno 10 miliona kilometara prenosnih linija, što čini 97% ukupne elektroenergetske mreže u Evropi. Na konferenciji DSO, prošlog četvrtka u Briselu, četiri trgovinska tela iz ovog sektora objavila su

otvoreno pismo resornom EU komesaru za klimu i energiju, Migelu Arijasu, u kome traže da se navedeni zahtevi uključe kao sastavni deo energetskeg plana EU za 2030. Za razliku od operatera prenosnih sistema (TSOs), koji rukovode mrežama visokog napona unutar i između zemalja, DSOs rade samo u okviru nacionalnih granica i odlikuje ih velika raznolikost u pogledu veličine i vlasničkih struktura. Tako, na primer, francuski ERDF, u vlasništvu nacionalnog energetskeg kolosa EDF-a, ima praktično monopolski položaj u toj zemlji sa tržištem od 35 miliona potrošača i 1,3 miliona kilometara dugom mrežom srednjeg i niskog napona. S druge strane u Nemačkoj posluje bezmalo 900 operatera distributivnog sistema. Ovakva rascepanost i šarolikost je i bila razlog što ovaj sektor do sada nije našao jedinstvenu platformu za pregovore sa EU. Za razliku od TSO-a koji su okupljeni u jednoj organizaciji - ENTSO-E, četiri trgovinska tela koja zastupaju distributivne operatore često ne brane iste ciljeve, pa prošlonedeljno pismo najavljuje novu strategiju. U njemu se kaže da EU strategija za 2030. treba da uključi zahtev nacionalnim regulatorima da povećaju podsticaje za veće investiranje u tzv. inteligentne mreže.

EU političari blizu dogovora o kompromisnom datumu za početak reforme ETS

BRISEL - Političari Evropske unije bi trebalo da se dogovore o kompromisnom datumu da sa krajem 2018. godine počne reforma Sistema trgovine emisijama (ETS), kako bi se premostila sadašnja podeljenost vezana za pokretanje najvećeg svetskog tržišta dozvolama za emisije ugljendioksida, saznaje **Reuters** iz izvora koji su imali uvid u nacрте dokumenata vezane za ovu temu. U pokušaju da uvećanjem cena dozvola za emitovanje CO₂ (jedna dozvola pokriva emisija jedne tone CO₂) podstakne okretanje čistim izvorima energije, Evropska komisija je predložila plan povlačenja stotina miliona prekobrojnih dozvola sa tržišta EU, počev od 2021. godine. Jedan blok zemalja EU, prevođen Britanijom i Nemačkom, zatražio je da se taj rok prebaci na 2017. godinu, dok su članice sa jakim energetske intenzivnom privredom, Poljska pre svih, insistirale na poštovanju predloženog datuma. U utorak, 24. februara će o pitanju reforme EU ETS-a najpre da se izjasni komitet za prirodnu okolinu Evropskog parlamenta, kada bi trebalo i da se potvrdi predlog o početku povlačenja viška dozvola od 31. decembra 2018. Ukoliko se to desi, tržište bi verovatno odmah reagovalo podizanjem cena dozvola, koje su sada na toliko niskom nivou, da obezvređuju svaki prelazak na troškovno veću proizvodnju energije sa konvencionalnih, na „zelene“ izvore.

Britanski politički vrh postigao saglasnost oko ukidanja konvencionalnih TE na uglj

LONDON - Vođe glavnih političkih stranaka u Velikoj Britaniji postigli su, uoči parlamentarni izbora u maju, pakt prema kome bi ta zemlja trebalo da ubrzano ide ka eliminisanju proizvodnje električne energije iz uglja. U prva tri kvartala prošle godine TE na uglj činile su 37% britanskog energetskog miksa, a njihove emisije CO₂ smanjene su za 19% između 2010. i 2013. Ipak, tamošnje termoelektrane emituju više ugljendioksida nego privrede Norveške i Švedske zajedno. Vodeće britanske partije usaglasile su se da na klimatskoj konferenciji u Parizu podrže obavezujuće ciljeve kako bi se globalni rast temperature zadržao na 2C, a zalažu se i za zaoštavanje regulative vezane za TE na uglj. U Britaniji je već zabranjena gradnja termoelektrana na uglj, bez sistema za hvatanje i skladištenje CO₂ (CCS), a tamošnja vlada očekuje da do 2027. s mreže budu skinute sve termoelektrane na uglj, osim onih s CCS. **EMP**

Centralna i JI Evropa bi trebalo da imaju tri izvora snabdevanja gasom - Šefčovič

SOFIJA - Pronalaženje najmanje tri različita izvora prirodnog gasa, u cilju smanjenja zavisnosti od jednog snabdevača, postavljeno je kao glavni zadatak novog evropskog energetskeg tela formiranog na nedavnom ministarskom sastanku posvećenom ovoj temi u Sofiji. Predlog je potekao od, uz Bugarsku, koinicijatora sastanka, potpredsednika Evropske komisije zaduženog za energetske uniju, Slovaka Maroša Šefčoviča. Tzv. Radna grupa visokog nivoa za izgradnju gasnih interkonekcija u centralnoj i jugoistočnoj Evropi razmotriće potrebe regiona u ovoj oblasti i izvore snabdevanja, usmeravajući se na projekte od zajedničkog interesa. Ovo telo će takođe uzeti u obzir opcije finansiranja projekata iz 315 milijardi evra velikog predloženog investicionog plana Evropske unije. **Novinite**

Energetska zajednica nadgledaće liberalizaciju turskog energetskeg tržišta

BEČ - Predstavnici Energetske zajednice (EnZ) počće da nadgledaju sprovođenje procesa liberalizacije turskog energetskeg tržišta, zbog pretenzija te zemlje da postane i evropsko energetskeg čvorište, rekao je direktor Sekretarijata EnZ, Janez Kopač. „Turska govori o tome da postane energetskeg čvorište. Ne možete biti energetskeg čvorište, ako nemate (odgovarajuće) zakonodavstvo. Možete biti samo tranzitna zemlja“,

prenosi **ICIS** u četvrtak izjavu Kopača. Čelnik Sekretarijata EnZ je pojasnio da zemlje sa statusom posmatrača u EnZ, što je slučaj Turske, ne podležu obaveznom nadzoru u ovoj oblasti, ali da ambicije Ankare da postane energetskeg čvorište mogu biti ostvarene jedino ako prethodno potpiše pravila kojima se rukovode druga čvorišta u Evropi i o čemu se u ovom slučaju brine EnZ. Ta pravila, pored ostalog, uključuju razdvajanja delatnosti (snabdevanja i transporta energije), uspostavljanje konkurentnog tržišta i zakonodavnu i poslovnu transparentnost. Osvrćući se na rusko-turske planove gradnje gasovoda koji bi završio na granici Turske i Grčke, Kopač je naglasio da bi Ankara, kao članica Energetske zajednice mogla da se obezbedi od rizika u prekidu snabdevanja. On

je pri tom ilustrovao slučaj Ukrajine, koja kao članica Energetske zajednice može da se koristi klauzulom solidarnosti u slučaju prekida snabdevanja iz Rusije.

Nemačka i Norveška: Neizvodljivo zajedničko EU ugovaranje gasa

BERLIN - Norveška i njen glavni evropski kupac prirodnog gasa, Nemačka, složili su se da nema potrebe, niti je izvodljivo formirati kartel kupaca gasa u Evropi, saopštili su prošlog petka zvaničnici iz dve države. Radi se o prošlogodišnjem predlogu tada premijera Poljske, a sada predsednika Evropskog saveta Donalda Tuska, kao jednom od temelja njegove inicijative da oživi staru ideju formiranja evropske energetske unije. Predlog je faktički bio uperen prema Rusiji, odnosno politici Gasproma da uslove iz svojih dugoročnih ugovora prilagođava snazi svojih klijenata, prenosi **Reuters**. „Mi nismo ni za kakav koncept jedinstvenog kupca, niti bilo šta nalik tome“, rekao je pomoćnik nemačkog ministra privrede, Rajner Bake posle sastanka sa norveškim ministrom energije Tordom Lijenom. „Okolo toga smo se saglasili i prilično sam siguran da će rasprave unutar EU ići u tom pravcu“, dodao je on.

Brisel istražuje nameru Londona da subvencionise jednu TE na biomasu

BRISEL - Evropska komisija otvorila je temeljitu istragu o planu Britanije da iz javnih sredstava finansira prenamenu jedne termoelektrane na ugalj u Engleskoj u pogon na biomasu. U saopštenju objavljenom u prošli četvrtak EK navodi da bi to mogao biti prevelik trošak na teret britanskih poreskih obveznika, a takođe smatra da bi subvencionisana elektrana tog obima mogla poremetiti konkurenciju u tom sektoru energetskog tržišta. TE u Linemautu, na severu Engleske, bila bi kapaciteta 429 MW, isključivo pokretana iz obnovljivih izvora biomase i rekonstruisana putem finansijskog instrumenta poznatog pod imenom ugovor-na-razliku (contract-for-difference), gde investitor faktički dobija garancije od države za pokrivanje razlike do njemu isplative cene električne energije. Elektrana će za rad trošiti oko 1,5 miliona tona peleta godišnje. **Reuters**

Brisel bi mogao blokirati nuklearni ugovor Mađarske i Rusije - Financial Times

BUDIMPEŠTA - Brisel bi mogao osujetiti plan Mađarske da sklopi sa ruskim Rosatomom 12 milijardi evra vredan posao gradnje dva nova reaktora nuklearne elektrane Paks, dogovoren prošlog decembra a potvrđen tokom nedavne posete ruskog predsednika Vladimira Putina Budipešti, objavljuje u nedelju **Financial Times**. Londonski poslovnik piše da dve EU agencije trenutno proučavaju ugovore. Euratom, nuklearni regulator, još nije dao saglasnost na

ugovorene tehničke i finansijske parametre za način snabdevanja reaktora nuklearnim gorivom. Svi ugovori vezani za snabdevanje nuklearnim gorivom unutar EU moraju dobiti zeleno svetlo te agencije. S druge strane regulatori za konkurenciju iz Evropske komisije proučavaju predviđene subvencije koje u ovom poslu planira da odobri Mađarska država, kao i dali su ispoštovani uslovi tendera na kome je Rosatom proglašen za pobjednika.

Sud pravde: Studija uticaja na okolinu za škriljce nije obvezna

LUKSEMBURG - Europski sud pravde doneo je presudu u kojoj navodi da firme koje se bave istraživanjem prirodnog gasa iz škriljaca ne moraju obavezno za svaki pojedini projekat raditi studiju uticaja na prirodnu okolinu. U abitraži suda povodom žalbe jedne austrijske opštine, se navodi međutim da takvu procenu vlade mogu zahtevati, zavisno od specifičnih okolnosti, dok firme moraju uzeti u obzir kumulativne posledice konkretnog projekta na ostale projekte. Presuda prepušta pojedinim zemljama EU da procene veličinu projekta i odrede nivo ukupnih efekata koji se za konkretan posao moraju uzeti u obzir. Predstavnici gasnog sektora su pozdravili odluku, ocenjujući da će im ona osetno smanjiti troškove projekata, ali su zadovoljni i ekološki aktivisti, koji smatrau da je Sud osnažio njihove argumente. **Rigzone**

Nemačka vlada odobrila drobljenje gasnih škriljaca, ali ne pre 2019.

BERLIN - Nemačka vlada usvojila je nacrt zakona kojim odobrava korišćenje kontroverzne tehnologije hidrauličkog drobljenja gasnih škriljaca u toj zemlji, na šta su ekološke organizacije reagovala ocenama da je odluka rizična. Vlada je pozvana da se umesto toga usmeri na postojeći Zakon o obnovljivim izvorima, koji je ovu zemlju pretvorio u vodećeg proizvođača zelene energije u Evropi. Vlast, naravno, uverama u suprotno, odnosno da će ova vrsta proizvodnje gasa biti odobrena samo uz striktno poštovanje najvećih standarda vezanih za zaštitu prirodne okoline i pijaće vode. Najraniji datum kada bi u Nemačkoj mogla početi eksploatacija gasa iz škriljaca je 2019., do kada će se obavljati testna bušenja, kazala je ministarka prirodne okoline Barbara Hendriks. **Euractiv**

Chevron napušta poslove gasa iz škriljaca u Rumuniji

BUKUREŠT – Američki Chevron, pošto je preživio lanjske proteste rumunske javnosti, odlučio je sam da odustane od projekata istraživanja i proizvodnje gasa iz škriljaca u toj zemlji, potvrdio je za **Wall Street**

Journal predstavnik te naftno-gasna kompanije u Bukureštu. Prema njegovim rečima, odluka je doneta nakon procene projekta u Rumuniji, koji trenutno nije konkurentan u odnosu na ostale u okviru kompanije. Kako pišu lokalni mediji, "rezultati bušenja u Rumuniji nisu opravdali nadu, a napredovanje je bilo suviše sporo da bi imalo smisla produžavati investicije". Inače bitanski naftni kolos BP je u prošle nedelje objavljenom Energetskom pregledu za naredne dve decenije ocenio da nije verovatno da će se do 2035.

značajnije proizvoditi gas iz škriljaca u Evropi.

Drastičan pad ulaganja u vetroenergiju nekim EU državama

LONDON - Talas političkih i regulatornih odluka izazvao je 90-procentni pad stope ulaganja u vetroenergiju u nekim državama Evropske unije. Doduše, ukupno posmatrano, ovaj sektor obnovljivih izvora energije uvećao je kapacitete za četiri procenta prošle godine, premašujući u tom pogledu nove elektrane na gas i uglj, piše *Financial Times*. Međutim, investitori u vetroparkove navode da su bili teško pogođeni promenama u politikama u sektoru obnovljivih izvora na više ranije velikih i stabilnih tržišta ovog oblika energije, saopštio je sektorsko udruženje Wind Energy Association.

POSLOVI

Britanija: Zeleno svetlo ošor vetroparku kapaciteta 2.400 MW

LONDON - Ministarstvo energije Velike Britanije odobrilo je realizaciju najvećeg u svetu vetroparka na otvorenom moru. Projekat Dogger Bank sastojće se od 400 vetrenjača koje će biti postavljene 80 milja od obale Jorkšira, u britanskim vodama Severnog mora. Projekat realizuje konzorcijum u kome su evropski energetske kolosi - britanski SSE, nemački RWE i norveški Statkraft i Statoil. Kapacitet vetroparka iznosiće 2.400 megavati, dovoljno da zadovolji potrebe bezmalo dva miliona domova. Očekuje se da investicija košta šest do osam milijardi funti. Inače, Britanija trenutno u oblasti vetroenergije raspolaže sa preko četiri gigavati kapaciteta, najviše na svetu, a do 2030. planira to da udesetorostruči, na 41 GW.

The Guardian

Francuska i Španija grade najveći podzemni visokonaponski dalekovod

PARIZ, MADRID - Francuski i španski operatori prenosnih mreža su pred sklapanjem ugovora o gradnji dugoočekivanog visokonaponskog podzemnog dalekovoda preko Pirineja, koji će obostrano povećati sigurnost snabdevanja, a Španiji omogućiti da izvozi svoj veliki višak struje iz obnovljivih izvora. Tim potezom nestaćće jedno od najvećih uskih grla u prenosu električne energije u Evropi. Francuski EDF i španski operator RTE ugovoriće gradnju kabla snage 1.400 MW, što će udvostručiti kapacitete francusko-španskih interkonekcija. Kabl će biti dugačak 65 km i biće najduži podzemni visokonaponski dalekovod na svetu, a trošak njegove gradnje procenjen je na 700 miliona evra. Španija ima 102 GW instaliranih elektroenergetskih kapaciteta, od čega 30 GW u solarnim elektranama i vetru, a 20 GW u hidropotencijalu, javlja *EMP*.

Putin obećao Mađarskoj da plati Gaspromu onoliko gasa koliko bude potrošila

BUDIMPEŠTA - Tokom ovonedeljne poludnevne posete ruskog predsednika Putina Budimpešti, postignut je „politički dogovor“ da Mađarska može prema potrebama da koristi utvrđene količine prirodnog gasa iz dugoročnog ugovora sa Gaspromom, odnosno da plati samo ono što je povukla i potrošila. Na taj način Mađarska će moći da revolvira račun za gas od tri milijarde evra tako što će prebacivati za naredne godine nepreuzete količine gasa iz 20-godišnjeg ugovora. Ovaj ustupak od famozne klauzule „preuzmi-ili-plati“ iz Gaspromovih dugoročnih ugovora sa evropskim kupcima je, u prisustvu Putina, u ponedeljak uveče novinarima saopštio mađarski premijer Viktor Orban. Dodao je da „politički dogovor“ treba da se formalizuje preko ugovora sa Gaspromom. On je takođe rekao da će Mađarska iskoristiti i gas koji Rusija bude isporučila do čvorišta u Turskoj, „transportom iz te zemlje, preko Grčke, Makedonije i Srbije“. Putin je sa svoje strane rekao da će se u budućnosti tražiti, „uz učešće Turske“ način da Mađarska dobije ruski gas koji je planirala da uvozi preko otkazanog gasovoda Južni tok. Portfolio.hu

Gasprom može da izdrži i sa cenom nafte od 40 dolara

MOSKVA - Gasprom će biti u stanju da realizuje sve svoje investicione projekte čak i ako cene sirove nafte padnu na nivo od 30-40 dolara, rekao je u četvrtak finansijski direktor kompanije. Andrej Kriglov je u intervjuu sa TV kanal Rossiya-24 rekao da je Gasprom predvideo i takav scenario kada je pripremao budžet za ovu godinu. „Kompanija će biti spremna da implementira sve svoje investicione projekte čak i pri takvim cenama nafte“, rekao je on dodajući: „Čak i ako cena nafte godinu dana neprekidno ostane na nivou od 40 dolara“ barel. Kriglov je rekao da Gasprom finansijski dobro stoji, uprkos kursnim promenama i dodao da može da otplaćuje svoja dugovanja u periodu od godinu dana. On je procenio da će Gaspromov finansijski bilans u četvrtom kvartalu 2014. biti pozitivan, prvenstveno jer je Ukrajina otplatila deo dugovanja, iako kompanija i dalje potražuje od Naftogaza preko 2,2 milijarde dolara.

Gaspromova cena za EU i Tursku ove godine pada na 222\$/1.000m³?

MOSKVA - Cena ruskog gasa za većinu zemalja Evropske unije i za Tursku mogla bi da padne do 35% tokom ove godine, zbog srozavanja cena sirove nafte, objavio je u petak moskovski poslovnik Vedomosti, pozivajući se na procene ministarstva energije te zemlje. Cena po kojoj Gasprom izvozi gas u EU i Tursku mogla bi iznositi u proseku oko 222 dolara za 1.000 kubnih metara. Portparol Gasproma Sergej Kuprijanov rekao je da je prerano za ovu vrstu predviđanja i dodao da će to biti izvesno tek na kraju godine, prenose novine. Vedomosti citiraju neimenovanog funkcionera Ministarstva koji je rekao da ova procena može biti korigovana tokom planiranih revizija cena u aprilu i septembru.

Transgaz: Gasovod Grčka-Bugarska-Rumunija-Mađarska do 2019

BUKUREŠT - Vertikalni gasovodni koridor između Grčke, Bugarske i Rumunije trebalo bi da bude izgrađen do 2019. godine, rekao je generalni direktor rumunskog gasovodnog operatera Transgaz, Petru Vaduva. Projekat je predstavljen na ministarskom sastanku zemalja regiona, 9. februara u Sofiji, a njemu se pridružila i Mađarska. Ideja je nastala u decembru prošle godine, posle odustajanja Rusije od projekta Južni tok. Četiri države planiraju za sredinu marta u Sofiji prvi sastanak podgrupe zadužene za razradu ovog projekta. Vaduva je rekao da bi investicija mogla iznositi 560 miliona evra i da bi polovinu sredstava mogla obezbediti Evropska unija. **Novinite**

Bugarski predsednik: Gasovod Sever-Jug do 2018.

SOFIJA - Bugarski predsednik Rosen Plevneliev rekao je da je njegova zemlja podmakla u pregovorima sa Azerbejdžanom oko investiranja u gasovod Sever-Jug i dodao da bi njegove cevi raspolagale kapacitetom dovoljnim da snabdeva azerbejdžanskim, ili katarskim gasom Bugarsku, Grčku, Poljsku i Rumuniju. Tokom prošlonedeljne posete Bukureštu, Plevneliev je rekao novinarima i da bi 50 do 70 odsto sredstava za gradnju ovog gasovoda obebedila Evropska komisija, a sam interkonektor bi u celini mogao da proradi do 2018. godine. **Novinite**

Nafta u narednoj deceniji opet ka trocifrenoj vrednosti – evo zašto

LONDON, NJUJORK – Činjenica koja nesumnjivo garantuje novu eru skupe nafte je podatak da prošle godine naftne kompanije nisu otkrile ni jedno veliko naftno polje, sa ukupnim bilansom pronalazaka koji je najmršaviji u poslednjih šest decenija, komentariše **Financial Times**. Da slika bude još gora, ovaj sektor beleži najgori niz pada novih otkrića od četiri godine za redom, što se ne pamti od 1950. Ovakav rezultat nije posledica manjih ulaganja u istraživanja. Naprotiv, ona rastu u poslednjih 15 godina, piše FT. Kapitalna ulaganja su gotovo utrostručena na 700 milijardi dolara između 2000. i 2013. godine, dok je proizvodnja istovremeno porasla tek za 17% (Vidi tabelu). Istovremeno se velike naftne kompanije bore da nadomeste svoja ispražnjena naftna polja. Prema podacima iz 2013, BP je novim otkrićima pokrio 62% proizvedene sirove nafte u toj godini. Chevron 89%, Shell tek 26%, dok su jedino ExxonMobil i ConocoPhillips pronašli više nego što su izvadili. IEA, međutim, zbog sve teže dostupnih polja, predviđa da će kompanije do 2030. morati da troše godišnje čak 850 milijardi dolara radi povećanja proizvodnje. Samo 680 milijardi dolara godišnjih ulaganja biće neophodno da bi se održao nepromenjen nivo proizvodnje. U takvim okolnostima se naftna privreda suočava sa sadašnjim cenama nafte, zbog čega gotovo sve kompanije redom smanjuju investicije, posebno u teško dostupna polja i nekonvencionalne izvore gde troškovi proizvodnje premašuju osetno sadašnju vrednost barela. Odatle nije teško predvideti u ne dalekoj, narednoj dekadi novi rast, a možda i eksploziju cena sirove nafte. Pogotovo ako, kako je ove nedelje upozorio budući čelnik Međunarodne agencije za energiju, Turčin Fatih Birol - nasilje islamskih ekstremista spreći investitore da osetno povećaju proizvodnju u narednih pet godina u Iraku. **Preneto iz pregleda NEDELJA, NNKS**

HEP na berzi na jesen?

ZAGREB - Akcije Hrvatske elektroprivrede (HEP) mogle bi se pojaviti na Zagrebačkoj berzi, u okviru javne inicijalne ponude (IPO), u oktobru ove godine. Kako piše *Jutarnji list*, projekat IPO-a bi trebalo da bude spreman do maja 2015., a planirano je da se sredstva od prodaje akcija HEP-a usmere u finansiranje neki od kapitalnih javnih projekata. Pri tome se spominju Hidroenergetski sistem Kosinj-Senj i HE Ombla, ali i širenje na tržišta susednih zemalja: Slovenije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Večernjak piše da za sada nije uspeo da sazna koliki bi se udeo u HEP-u mogao naći na berzi, ali procjenjuje se da se radi o 20%. Očekuje se da će najveće zanimanje za kupovinu akcija HEP-a pokazati penzioni fondovi.

Ponovno kreće privatizacija EPCG

PODGORICA - Nastavak privatizacije Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) nastaviće se u drugom tromesečju 2015. Kako prenosi *Mina-Business*, crnogorska Skupština planira da u tom periodu razmatra privatizacijske procese u nekoliko crnogorskih firmi, između ostalog, i nastavak privatizacije EPCG. Pri tome su neki članovi Komisije za praćenje i kontrolu postupka privatizacije smatrali da bi raspravu o trebalo pomeriti za drugu polovinu godine, jer će bi do kraja marta trebalo da budu jasni rezultati pregovora sa italijanskom energetsom kompanijom A2A koja je suvlasnik EPCG-a. Osim toga crnogorska vlada i A2A nisu saglasni oko nastavka saradnje u EPCG-u u projektu gradnje drugog bloka TE Pljevlja.

